

เพลงเปล และเพลงต๋นโย้ง การขับร้องพื้นบ้านกับสังคมพหุศาสนาและการกลายเป็นเมืองของตำบลป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

PLEANG PLAY AND PLEANG TONYONG A FOLK SINGING AND MULTI-RELIGION AND URBANIZATION OF PA TONG, KATHU DISTRICT, PHUKET

จารุวัฒน์ นวลไย / JARUWAT NUALYAI

สาขาวิชานานาชาติศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

THAI AND ASIAN STUDIES, FACULTY OF INTERNATIONAL STUDIES, PRINCE OF SONGKLA UNIVERSITY, PHUKET CAMPUS

Received: August 30, 2023

Revised: November 16, 2023

Accepted: December 13, 2023

บทคัดย่อ

เพลงพื้นบ้านเป็นนันทนาการ เป็นร่องรอยประวัติศาสตร์ และเป็นการบอกเล่าสภาพสังคม บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสัญลักษณ์ของเพลงพื้นบ้าน กรณีเพลงเปลและเพลงต๋นโย้ง ของตำบลป่าตอง และการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ส่งต่อการดำรงอยู่ของเพลงพื้นบ้าน โดยพบว่าเพลงพื้นบ้านมีรูปแบบทางสัญลักษณ์ที่เรียบง่ายและมีความยืดหยุ่น และเป็นการบันทึกเรื่องราวของสังคมที่มีลักษณะเฉพาะ เพลงเปลใช้เป็นเพลงร้องเล่นในระหว่างการทำงานภาคเกษตรกรรม และการใช้เพลงในการกล่อมเด็ก ส่วนเพลงต๋นโย้งมีลักษณะเป็นเพลงปฏิพากย์ คำร้องใช้การผสมระหว่างภาษาไทยพื้นถิ่นและภาษามลายู การดำรงอยู่ของเพลงพื้นบ้านมีแนวโน้มลดลงอย่างมาก เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เป็นเงื่อนไข กล่าวคือ ข้อจำกัดของศาสนากับการร้องเพลงพื้นบ้านของผู้ที่อยู่ในวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของการกลายเป็นเมืองของภูเก็ต

คำสำคัญ: เพลงเปล, เพลงต๋นโย้ง, ป่าตอง, พหุศาสนา, การกลายเป็นเมือง

Abstract

The traditional folk songs serve as a form of recreation, a trace of historical events, and a narrative of societal conditions. This study aimed to examine the cultural symbols presented in traditional folk songs, specifically focusing on the songs "Pleang Play" and "Pleang Tonyong" of Pa Tong subdistrict. The study also explored the societal changes influencing the preservation of traditional folk songs. It was observed that these folk songs possess simple and flexible symbolic patterns, serving as narratives that capture the distinctive characteristics of the community. The song, Pleang Play was sung during agricultural activities and also performed as a lullaby. Additionally, Pleang Tonyong shared characteristics with dialogue songs in that the lyrics combined southern Thai and Malaysian languages. Due to environmental conditions and social factors, such as multi-religious changes and religious prohibitions, as well as the rapid urbanization transformation occurring in Phuket, the existence of folk songs has dwindled significantly.

Keywords: Pleang Play, Pleang Tonyong, Pa Tong, Multi-religion, Urbanization

บทนำ

การสืบทอดและการส่งต่อเป็นกระบวนการทางสังคมโดยเฉพาะวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นจารีตประเพณี ศาสนา ภาษา หรือแม้กระทั่งเพลงดนตรีที่เป็นองค์ประกอบทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง การแสดงพื้นบ้านและเพลงพื้นบ้านเป็นประติสัทธิกรรมทางศิลปะที่ใช้กล่อมเกลาละเลียงผู้คนในประชาคม หากแต่ได้รับการส่งต่อด้วยวิธีการจากรุ่นสู่รุ่นผ่านแนวทางแบบมุขปาฐะ (oral tradition) เพลงดนตรีที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นส่งต่อและปรับเปลี่ยนไปตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม โดยแนวคิดและทัศนะต่าง ๆ ตลอดจนนิยามที่เหล่านักวิชาการนิยามที่มีต่อการดำรงอยู่ของเพลงพื้นบ้านย่อมเป็นตัวชี้วัดความสำคัญของศิลปกรรมพื้นถิ่น ขนบธรรมเนียมและเอกลักษณ์ของกลุ่มชน

“เพลงพื้นบ้าน” เป็นส่วนหนึ่งในมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้มีการสืบทอดกันมา มีบทบาทที่ช่วยสร้างความเพลิดเพลินกล่อมเกลาจิตใจของผู้คนในสังคมในอดีต ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของโลก ทั้งทางด้านปัจจัยความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เทคโนโลยีการสื่อสาร จากทางฝั่งซีกโลกตะวันตกที่เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรมของไทย ปรากฏการณ์นี้ส่งผลต่อเพลงพื้นบ้านในการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบัน มนุษย์เรียนรู้วัฒนธรรมทั้งที่โดยรู้ตัวคือการถูกหล่อหลอมมาเองในวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ หรือโดยรู้ตัวในวัฒนธรรมจึงมีการเรียนรู้และการสะสมความรู้ ความเข้าใจว่าความรู้ของมนุษย์ไม่ได้มีแต่จากวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นเรื่องภายหลังไม่กี่ปีนี่เอง แต่ส่วนใหญ่และนานกว่าเป็นความรู้ที่มาจากวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาดั้งเดิม ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้นเชื่อมโยงเพื่อการอยู่ร่วมกันซึ่งรวมมิติทางจิตวิญญาณด้วย (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2553, น. 373) แม้สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการท่องเที่ยว แต่เพลงพื้นบ้านยังสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาความเป็นอยู่ในอดีต ยิ่งถ้าได้ศึกษาก็ยังทำให้เห็นวัฒนธรรมของตำบลป่าตองยิ่งขึ้น เนื่องจากธุรกิจการท่องเที่ยวของตำบลป่าตองทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตเป็นอย่างมาก ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากอาชีพเกษตรกรรมมาสู่การบริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการรับวัฒนธรรมจากภายนอก วิถีชีวิตความเป็นอยู่เข้าสู่ความทันสมัยและสะดวกสบายมากขึ้น ความสำเร็จจากอาชีพการท่องเที่ยวกลายเป็นคุณค่าทาง

สังคมมากกว่าเรื่องการศึกษา (สุนิสา ฉันทรัตนโยธิน, 2546, น. 108-109) การเปลี่ยนแปลงสำคัญคือการที่สังคมหรือชุมชนมีการปรับโครงสร้างทางวัฒนธรรม กล่าวคือ ป่าตองจากสังคมเกษตรกรรมกลายมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นฉากหนึ่งที่สะท้อนภาพความหมายของป่าตองในสายตาคนภายนอกทั้งไทยและต่างประเทศ ทว่าการเปลี่ยนแปลงจากอัตลักษณ์ของคนในวัฒนธรรมในรูปแบบสังคมเอกศาสนา สู่การเป็นสังคมพหุศาสนา นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม

วัฒนธรรม เป็นคำที่มีขอบเขตนิยามค่อนข้างกว้าง และหากพิจารณาความหมายดั้งเดิมที่แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า culture มีความหมายโดยอรรถว่า แนวประเพณีปฏิบัติที่ดีงาม ภายหลังนักสังคมศาสตร์ได้ขยายแนวความคิดว่าวัฒนธรรมสมควรรวมไปถึงวิถีชีวิตด้านต่าง ๆ อาจหมายรวมถึง แบบอย่างการดำรงชีวิตของกลุ่มชน หรือทางมานุษยวิทยามองว่าเป็นวิถีชีวิตของคนสมัยใหม่ (ยุกติ มุกดาวิจิตร, 2548, น. 89-90) ในทางเดียวกันนี้วัฒนธรรมในมิติจุลภาคกล่าวคือ วัฒนธรรมชุมชนเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจประเด็นที่แตกต่างในระดับย่อยของสังคมที่ลึกลงไปกว่าระดับชาติและภูมิภาค วัฒนธรรมชุมชนจึงเป็นเรื่องที่ใช้อธิบายสังคมชุมชนกับกระแสทุนนิยมโดยที่เชื่อว่าวัฒนธรรมชุมชนคือจุดแข็งของการรื้อฟื้นความเข้มแข็งของชุมชน และความทันสมัยเป็นสิ่งที่เป็นปัจจัยสร้างความอ่อนแอและผลักดันชุมชนให้คล้อยตามกระแสทุนนิยม โดยสร้างความตระหนักรู้และปลูกจิตสำนึกถึงคุณค่าดั้งเดิมของวัฒนธรรม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี และพิธีกรรม (ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์, ณัฐนนท์ จิรจินนิมิต และมูกรวิ ฉิมพะเนาว์, 2565, น. 138) การมองตัวพื้นที่ของชุมชนที่เป็นกายภาพ วัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับพื้นที่ทางกายภาพ แต่ตัววัฒนธรรมเองอาจเป็นได้ทั้งวัตถุและอวัตถุ ที่หมายรวมเอาระบบความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ กฎเกณฑ์ พิธีการที่สร้าง สะสม และสืบทอด ผ่านการผลิตซ้ำที่ผ่านเงื่อนไขของระยะเวลา และแน่นอนว่าวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงและต้องพิจารณาว่าผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงคืออะไร และทางออกและการปรับตัวมีรูปแบบเช่นไร (สุรวุฒิปัดไธสง, 2545, น. 12-13) ความหลากหลายทางวัฒนธรรมว่าสังคมมีความหลากหลายทางคุณลักษณะและรูปแบบวัฒนธรรมแต่ละชุดย่อมมีเหตุผลของการเกิดและมีคุณค่า

ของสังคมนั้น ๆ การเปรียบเทียบวัฒนธรรมในเชิงคุณค่าหรือความเจริญก้าวหน้าในลักษณะใดดีกว่ากัน หรือใครก้าวหน้ากว่ากัน จึงเป็นการไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมมีลักษณะสัมพัทธ์ (culture relativism) วัฒนธรรมแต่ละชุดมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมของตน การเกิดวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีลักษณะเฉพาะตัวเปรียบเทียบกันได้ยาก (อมรา พงศาพิชญ์, 2549, น. 14-15)

ภูเก็ตเป็นดินแดนแห่งการท่องเที่ยวที่ผนวกกับความหลากหลายต่าง ๆ และเป็นเมืองที่ได้รับการสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ด้วยทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม การจัดระเบียบการท่องเที่ยว และการสร้างความปลอดภัย โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก (อิสระพงษ์ พลธานี และอุมาพร บุญเพชรแก้ว, 2563, น. 293-295) โดยเฉพาะป่าตองที่ได้รับกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนตลอดจนการที่เป็นแหล่งที่ตั้งของสถานบันเทิงทำให้ภาพลักษณ์ของการเป็นท้องถิ่นได้รับผลกระทบ กระทั่งการเปลี่ยนแปลงจากสังคมดั้งเดิมสู่สังคมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้ป่าตองเผชิญหน้ากับระลอกการเปลี่ยนแปลงของตัวสังคมและกระทบต่อการมีอยู่ของวัฒนธรรม ปัจจุบันสังคมตำบลป่าตองได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สภาพความเป็นอยู่คลาไคลจากสังคมชนบทกลายเป็นสังคมเมือง เรื่องราวของท้องถิ่น ความคิดของคน ค่านิยม รวมถึงคุณค่าของข้อมูลเพลงพื้นบ้านนับวันมีแนวโน้มลดลง ใกล้เคียงไปสู่พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาของสังคมป่าตองยิ่งไปกว่านั้น การขาดผู้สนใจเพลงพื้นบ้านซึ่งครั้งหนึ่งเป็นที่รับรู้และถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ ยิ่งทำให้เพลงพื้นบ้านสูญหายเร็วยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้เพลงพื้นบ้านซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในตำบลป่าตอง และมีความสำคัญต่อการศึกษา ผู้เขียนเห็นความสำคัญในการที่จะศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์ เพลงพื้นบ้านในพื้นที่ตำบลป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ต่อไป

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของเพลงแปล และเพลงตนโย่งซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านที่เป็นเสมือนรากของวัฒนธรรมชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับสังคมในมิติภายในของป่าตอง กล่าวคือสังคมพหุศาสนาที่ศาสนาเป็นเงื่อนไขในการปฏิสังสรรค์กับการเปลี่ยนแปลงของเพลงพื้นบ้าน และมิติภายนอกที่ป่าตองเปลี่ยนบทบาทจากท้องถิ่น

กับสังคมเกษตรกรรมและประมงสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยว การดำรงอยู่ของเพลงพื้นบ้านจำเป็นต้องได้รับการศึกษาและสนับสนุน ตลอดจนกระบวนการในการปรับตัวของเพลงพื้นบ้านส่งผลต่อรูปแบบของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การศึกษาเป็นไปตามรูปแบบการศึกษารวบรวมและบันทึกเพลงพื้นบ้าน กรณีเพลงแปลและเพลงตนโย่ง และการหาแนวทางการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านของตำบลป่าตอง

พหุศาสนาและการกลายเป็นเมืองของป่าตอง

สองระลอกแห่งการเปลี่ยนแปลงสังคมท้องถิ่นสู่สังคมเมืองของตำบลป่าตอง กล่าวคือชนบทท้องถิ่น (local tradition) เพลงพื้นบ้านที่เป็นเพลงขับร้องในท้องถิ่นกลายเป็นเพลงที่ได้รับการกล่าวถึง โดยถือว่าเป็นของโบราณ มีน้อยคนที่สามารถร้องได้ และนับวันกำลังเผชิญกับการสูญหายด้วยการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและสิ่งเร้าที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของคนในป่าตอง คือการที่สังคมของคนท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงในการนับถือศาสนา พหุศาสนาจึงเป็นประเด็นสำคัญที่สะท้อนภาพของป่าตองในระดับอัตลักษณ์ของกลุ่มคนที่บางครั้งขัดแย้งทางศาสนาที่เข้ามาเป็นเครื่องตอรองกับการอยู่หรือสูญหายของเพลงพื้นบ้าน กรณีเพลงแปลและเพลงตนโย่งที่จะมีรายละเอียดต่อไป อีกทั้งการที่สังคมป่าตองเปิดต้อนรับสู่แหล่งท่องเที่ยวและสถานบันเทิงทำให้เกิดการย้ายถิ่นทั้งถาวรและชั่วคราวของคนจากหลากหลายเชื้อชาติ วัฒนธรรม และเพื่อตอบรับการขยายตัวของทุนนิยมและระบบเศรษฐกิจ ทำให้ป่าตองต้องเผชิญกับการปรับตัวและก้าวสู่รูปแบบสังคมเมือง (Urbanized society) จากสังคมท้องถิ่นดั้งเดิม (Locality society)

ภูเก็ตเป็นดินแดนที่น่าสนใจหากย้อนกลับไปในอดีตครั้งเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดพังงา ภูเก็ตมีชื่อเรียกมากมายโดยชื่อที่เป็นที่รู้จักรองลงมาชื่อว่า ถลาง ชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่อาศัยอยู่คือชนเผ่าชาวกู ที่กระจัดกระจายทั่วไปในคาบสมุทรมาลายู และทะเลอันดามัน ตลอดจนกลุ่มชาติพันธุ์มอญจากพะโค ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ภูเก็ตเป็นแหล่งแร่ดีบุกที่ดี จากนั้นในต้นกรุงรัตนโกสินทร์ได้รับการยกฐานะเป็นเมือง และจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง พ.ศ. 2398 เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจเหมืองแร่กระทั่งมีแรงงานจีนอพยพเข้ามาทำงานเหมืองเป็นจำนวนมาก และในปี พ.ศ. 2435 ด้วยการเจริญเติบโตทั้งจำนวนประชากร

และเศรษฐกิจจึงทำให้เกิดได้รับการปฏิรูปการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล และภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ความนิยมในธุรกิจเหมืองแร่ลดลงผู้ที่เป็นเจ้าของธุรกิจจึงหันเหทิศทางการทำธุรกิจการเกษตร และธุรกิจการท่องเที่ยว จึงทำให้เกิดเกิดธุรกิจจำนวนมากที่รองรับการท่องเที่ยว อาทิ ธุรกิจโรงแรม (จารุณี คงกุล, 2563, น. 112-113) ซึ่งแนวทางการเห็นสอดคล้องกับ (จิราภา วรเสียงสุข, 2556, น. 8) เสนอว่าการกลายเป็นเมืองเป็นผลจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมและการขยายตัวของเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสังคม อาทิ การตั้งถิ่นฐาน และวิถีชีวิตของการดำรงชีพ ทำให้สังคมเมืองอย่างภูเก็ตเข้ามามีบทบาทตามแบบสังคมเมืองหรือการกลายเป็นเมืองภูเก็ตเข้ามามีบทบาทตามแบบสมัยใหม่

เมื่อครั้งอดีตกระทั่งปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงหมุนเวียนตามกลไกทางเศรษฐกิจนำพาคนต่างเผ่าหลายพันธุ์เข้ามาในเมืองภูเก็ต บรรพบุรุษของคนตามหมู่เกาะเป็นชาติพันธุ์มลายู และยิ่งไปกว่านั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์สงครามเก้าทัพนั้นเมืองถลางเป็นเมืองสำคัญที่ต้องทำการสงครามด้วย การอพยพไพร่พลจากตรังและสตูลซึ่งเป็นชาวมุสลิมเข้ามาเมื่อมีการปกป้องเมืองจากการทำการสงครามซึ่งต้นสายเป็นมุสลิมมลายูจากเกาะลังกาวิ รวมถึงก็มีคนพุทธเข้ามาด้วย การที่มุสลิมนอกจากชาวมลายูแล้วยังมีมุสลิมมาบิลาจากอินเดีย ภายหลังการสงครามสงบลงผู้อพยพเหล่านั้นก็ได้ตั้งหลักฐานบ้านเรือนลงในดินแดนโดยไม่ได้เคลื่อนย้ายกลับไป บางส่วนก็แพร่กระจายศาสนาผ่านการแต่งงานไปสู่ชาวเล และชาวจีนที่เข้ามาเป็นแรงงาน (ธนโชติ ประหยัดทรัพย์ และอัครอรอนิง สือแต, 2565, น. 24-25) เมื่อมีกลุ่มคนหลากหลายศาสนาเข้ามาอยู่ร่วมกันความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมย่อมเกิดขึ้นด้วย ภูเก็ตจึงมีความเด่นชัดเรื่องความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม และสังคมพหุศาสนา ความแตกต่างทางศาสนานี้สะท้อนออกมาจากพฤติกรรมสู่การสร้างระบบประเพณี อาทิ ความแตกต่างทางอาชีพ และความแตกต่างทางประเพณี หรือแม้แต่วัฒนธรรมอาหาร (ลำพอง กลมกุล, 2561, น. 84) การหาจุดสมดุลทางศาสนาสู่การปฏิบัติจริงจึงเป็นศูนย์กลางของการอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์

การขยายตัวของมุสลิมใหม่เป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจเรื่องศาสนา (ปริญา ประหยัดทรัพย์, 2562, น.

91-92) ซึ่งให้เห็นถึงการขยายจำนวนของผู้เข้ารับอิสลามในจังหวัดแถบชายฝั่งอันดามัน กล่าวว่าการขึ้นทะเบียนของมุสลิมใหม่ที่เรียกว่าทะเบียนสัปบุรุษของมัสยิดทั้งเทศาภิบาลและหญิงมีจำนวนเพิ่มขึ้น จากสาเหตุหลักคือการแต่งงานกับมุสลิมเดิม และการเรียนรู้และศรัทธาในอิสลาม มุสลิมที่เข้ารับอิสลามใหม่มีข้อวัตรปฏิบัติที่แตกต่างไปจากศาสนาเดิม เพื่อดำเนินชีวิตไปบนแนวทางของอิสลามได้อย่างราบรื่นผ่านการปรับตัว กล่าวคือการปรับตัวของมุสลิมใหม่กับครอบครัวเดิมทั้งในระดับบุคคลและระดับสาธารณะ และการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวเดิมโดยดำรงอัตลักษณ์ของมุสลิม (ปริญา ประหยัดทรัพย์, 2563, น. 169) มิติทางศาสนาเป็นประเด็นหนึ่งที่กระทบต่อวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม ทว่าการมีอยู่และสืบทอดของวัฒนธรรมนั้น เพลงพื้นบ้านเป็นเครื่องช่วยชี้ประเด็นให้เห็นมิติของการต่อรองระหว่างการเมืองของประเพณีดั้งเดิมต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงสังคม ทั้งระบบโครงสร้างคือการเข้ามาของระบบทุนนิยมผ่านการที่ปรับเปลี่ยนเมืองภูเก็ตจากสังคมดั้งเดิมสู่สังคมอุตสาหกรรม และปรับสู่เมืองแห่งการท่องเที่ยว และอีกส่วนคือการที่คนในสังคมมีอัตลักษณ์ทางศาสนาที่มีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด

กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปโฉมทางกายภาพของเมืองภูเก็ต โดยเฉพาะการเป็นสถาบันบันเทิงและสถานที่ท่องเที่ยวของป่าตอง การเข้ามาของผู้คนหลากหลายเชื้อชาติทั้งผู้ที่เข้ามาในฐานะผู้อพยพและตั้งถิ่นฐานจนอนุชนของพวกเขาเหล่านั้นเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ของป่าตองในฐานะพลเมืองไทย และนักท่องเที่ยวที่ผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนเข้ามาในป่าตองทั้งไทยและต่างประเทศส่งผลต่อการปรับตัวของคนในท้องถิ่น อีกทั้งศาสนาที่มีความแตกต่างหลากหลายการขยายตัวของผู้นับถือศาสนาอิสลามที่นับว่าเป็นพลเมืองหลักของป่าตองร่วมกับคนพุทธและฐานความเชื่ออื่นประสานให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ป่าตองเพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาทางสุนทรียภาพเป็นเครื่องบอกพลวัตของสังคม ผู้เขียนสนใจในการศึกษาโครงสร้างทางดนตรีและเนื้อหาของบทเพลงพื้นบ้าน ประกอบด้วยเพลงเปเล เพลงตันไย้ง ในมุมมองของสังคีตลักษณ์วิเคราะห์ซึ่งเป็นกระบวนการทางดนตรีวิทยาของดนตรีไทย และการศึกษาดนตรีเพลงในฐานะประดิษฐกรรมทางสังคมตามมุมมองของมานุษยวิทยาดนตรี

เพลงเปล

เพลงเปลตำบลป่าตองสะท้อนบริบทของการใช้ประโยชน์เพลงพื้นบ้าน และทำให้เห็นสภาพวิถีชีวิตของผู้คนตามยุคสมัย โดยอธิบายถึงประวัติชีวิตของตนเองและให้ข้อมูลที่ให้เห็นการเคลื่อนที่ของเพลงและการโยกย้ายถิ่นของคน การมีอยู่ของอาชีพและเพลงที่มีปฏิสัมพันธ์กับการเป็นเครื่องมือในการสร้างความบันเทิงและผ่อนคลายของคนในอาชีพนั้น ๆ

“ตอนเด็ก ๆ ได้ยินพ่อร้องเพลงกล่อมน้อง ๆ พอค่ำ ๆ ผูกเปลไกวกันก็ชอบมานั่งฟังข้าง ๆ พอโตขึ้นมาก็ต้องไปช่วยเก็บข้าว คนบริเวณนี้เขาทำนากันและจะร้องเพลงกันเมื่อตอนทำนาเลยเที่ยวชอบฟังขณะไปช่วยแม่ทำนา พออายุประมาณ 16-17 ปี ได้ไปอาศัยอยู่ที่กมลา ซึ่งที่นั่นมีการเกี่ยวข้าวดำนากันมากเลย ได้ฟังเพลง ด้วยความที่ชอบก็ร้องเล่นกันกับเพื่อน ๆ ร้องหยอกเล่นกันบ้างกันตามท้องถิ่น ขณะที่อยู่บนสวนบนเขาเก็บยางตัดยางก็ร้อง ขับเล่น ๆ ขณะที่ตัดยางไปด้วย ผู้เป็นป้าไม่ชอบคนเดินกินรำกินเพราะเดิมพ่อของตนเป็นลิเกป่า พ่อเลี้ยงของพ่อให้เป็นนางจิ(นางเอก) ป้าไม่ชอบให้พ่อให้ขับเล่น เที่ยวหยอกกับน้อง ๆ ป้าจึงพาไปอยู่กมลา กลัวจะเป็นเหมือนกับพ่อ แต่ด้วยหัวใจที่ชอบ จนกระทั่ง 19 ปี ได้กลับมา

อยู่ป่าตอง เริ่มศึกษาศาสนา หลักศาสนาเขาว่าการร้องเป็นบาปแบบโน้น อีกทั้งตนเองก็เริ่มมีอายุมีลูก มีสามีแล้วก็ตัดสินใจเลิกการเพลง เมื่อมีอายุมากก็ได้มาสมัครโครงการผู้สูงอายุของเทศบาลป่าตองและมีการจัดพาไปเที่ยวที่สวนนงนุช จังหวัดชลบุรี เมื่อ พ.ศ.2551 กลางคืนเขาก็จัดรำจัดเต้นจัดร้องเพลงกันอย่างสนุกสนานมีการแยกกลุ่ม กลุ่มโคกขามรวมกับกลุ่มกะหลิม นาในกลุ่มหนึ่ง ไสน้ำเย็นกลุ่มหนึ่ง หน้าหาดขายเลกลุ่มหนึ่ง แต่ละกลุ่มผู้ริบปั่นสีต่าง ๆ ของแต่ละกลุ่ม รองนายกเทศมนตรีเทศบาลป่าตองเป็นคนโคกขามเหมือนกัน เห็นกันตั้งแต่เด็ก ๆ รักเหมือนน้อง และกลั่น้องเสียหน้า เมื่อถึงกลุ่มของโคกขามที่จะต้องแสดงด้วยความที่ตัดสินใจเลิกร้องเพราะผิดหลักศาสนาก็เลยนั่งแอบ ๆ ขณะนั้นเพื่อน ๆ ก็ส่งเสียงเรียกร้องให้เพื่อนที่ซื้อแหมาขึ้นมาร้อง และร้องได้ไม่ดี เพื่อนเขาเลยหัวเราะเยาะเอาในตอนนั้น ตนเองเลยตัดสินใจลงไปช่วยร้องทำให้เหตุการณ์ครั้งนั้นเป็นที่รู้จักของเพื่อน ๆ ผู้สูงอายุด้วยกัน และถูกให้ร้องอยู่บ่อย ๆ มาตลอด ตนเองอายุก็มากแล้วยังจะมาสนุกสนานกับเรื่องแบบนี้ไม่ค่อยจะเหมาะสม อีกทั้งการร้องก็ผิดหลักศาสนา”(หนาบเป็นมิตร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20กรกฎาคม 2566)

ภาพที่ 1 พื้นที่ตำบลป่าตองสมัยทำนาข้าว
ที่มา: ผู้เขียน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2566

การร้องเพลงเปลที่ใช้กล่อมให้เด็กนอนหลับ (สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์, 2532, น. 193) ได้รวบรวมเนื้อร้อง เพลงเปลและได้อธิบายไว้ว่า ผู้ร้องเพลงเปลร้องกล่อมไป พร้อมกับการไกวเปลให้เด็กนอนหลับ จังหวะเพลงช้าเนิบนาบ ก่อนร้องจะมีการร้องเอื้อนด้วยคำว่า ฮาเอื้อ ฮาเอื้อ เสียงทอด

ยาวเท่าไรไม่จำกัด ก่อนขึ้นเนื้อเพลงมักหายใจเข้า และเมื่อ จบเนื้อเพลงมักจะลงท้ายด้วยคำว่า เออะ คำลงท้าย เออะ เน้นลงเสียงหนัก แต่เมื่อร้องเป็นทำนองเพลงเปลเสียงจะเบา ซึ่งมีลักษณะการร้องดังนี้

ตัวอย่างเพลงเปล ร้องโดย นางหนาบ เป็นมิตร คำร้อง

ควายขาวว่าเขายาวข้างโงก
ฝากด้วยแม่ป้าแล้วแม่ย่าไปไหน

ชีไปนาพรวัวฝากโลก(ลูก)ด้วยใคร
ฝากโลก(ลูก)ด้วยใครว่าชีไปทำนาพรุ เออะ

ควาย	ขาวเออ	ว่าเขายาว	ข้างโงก		ชี	ไป นา	พรุ เอื้อ
--- ล	- ร - ร	ล ด - ล	- ล - ด	----	--- ล	- ล - ล	- ด - ร
	ว่า	ฝาก โลก	ด้วย ใคร		ฝาก ด้วย	แม่ ป้า	
----	--- ล	- ล - ด	- ด - ล	----	- ด - ด	- ล - ด	----
แล้วแม่ ย่า	ไป ไหน		ฝาก โลก		ด้วย ใคร	ว่า	ชีไป
ล ล - ด	- ล - ด	----	- ด - ร	----	- ด - ล	--- ล	- ล - ด
ทำ นา		พรุ		เออะ			
- ล - ล	----	--- ด	----	--- ด	----	----	----

ตารางที่ 1 ตัวอย่างโน้ตเพลงเปล
ที่มา: ผู้เขียน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2566

ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียง รวมถึงตัวอย่างข้างบน พบว่ารูปแบบของการขึ้นทำนองร้องเพลงเปลมีการขึ้น ร้องด้วยกัน 2 แบบ คือ ขึ้นเอื้อนนำมาก่อนร้องเนื้อเพลง และการขึ้นแบบขึ้นเนื้อร้องโดยไม่มีเอื้อนนำ และเมื่อจบเนื้อ เพลงจะลงท้ายด้วยคำว่า เออะ น้ำเสียงการร้องเพลงเปลขึ้น อยู่กับน้ำเสียงผู้ร้องยึดน้ำเสียงของตนในการร้อง เพื่อความ สบาย และความสะดวกในการร้องไม่มีระดับเสียงที่แน่นอน ตายตัว ความสั้นยาวจากการบันทึกโน้ตร้องสามารถยืดให้ ยาวโดยใช้วิธีร้องลากให้ยาวขึ้น หรือร้องตัดเสียงให้สั้นลง ไม่มีลักษณะที่ตายตัว เนื้อร้องเพลงเปลอื่น ๆ มีลักษณะการ ร้องที่เหมือนกับทำนองข้างบน เพียงแต่จำนวนของคำร้อง

ต่างกันไปบ้าง โดยโครงสร้างของทำนองที่ใช้ร้องเป็นทำนอง เดียวกัน

เพลงตนโย้ง

เพลงตนโย้งของตำบลป่าตองเป็นเพลงที่ร้องเล่น ได้ต่อกัน ระหว่างชายหญิงหรือที่เรียกกันว่า เพลงปฏิพากย์ ในอดีตร้องกันเมื่อออกไปทำนาทำไร่ หรือร้องในงานรื่นเริง ต่าง ๆ คนไทยมุสลิมในตำบลป่าตอง ร้องกันเป็นส่วนใหญ่ ทำนองเพลงตนโย้งของตำบลป่าตองมีทำนองเดียวแต่มีเนื้อ ร้องหลายเนื้อ ไม่มีเครื่องดนตรีประกอบ ลักษณะทำนองร้อง มีดังนี้

ร้องคำว่า นอย หรือ ลา เกริ่นนำ							
- ช - ด	- ร - ม	- ม ม ฟ	- ม - ร	- ล - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -
- ล - ด	- ร - ม	- - ร ด	- ท - -	ช ล - ท	- ด - ม	- ร - ท	- ล - -
		บุหงา	ตนโย้ง	ว่าโย้งที	หนึ่งหลาว	เจ้าต้น	ชมพู่
- - - -	- - - -	- ช - ด	- ร - ม	- ม ม ฟ	- ม - ร	- ล - ด	- ร - ม
บังอย่า	มาทำ	ตาเจ้า	ชู	ว่าสักเดียว	เมียรู	เดียวหู	ยาน
- ล - ด	- ร - ม	- - ร ด	- ท - -	ช ล - ท	- ด - ม	- ร - ท	- ล - -

ตารางที่ 2 โฉดทำนองร้องเพลงตนโย้งของตำบลป่าตอง
ที่มา: ผู้เขียน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2566

การร้องเพลงตนโย้ง รูปแบบการร้องเพลงตนโย้ง ประกอบด้วย การร้องเกริ่น และการร้องเนื้อร้อง สลับกันไป โดยเริ่มจากร้องเกริ่นทำนองเอื้อนเสียงคำว่า นอย หรือ ลา ตามทำนองเพลงซึ่งลักษณะของการเอื้อนมีด้วยกัน 2 แบบ คือ แบบสั้น และแบบยาว เมื่อเอื้อนจบแล้วก็ร้องเนื้อร้องสลับกันไป ในการร้องเอื้อนเกริ่นก่อนที่จะร้องเนื้อร้อง

สามารถร้องได้ทั้งที่เป็นแบบสั้น หรือแบบยาว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ที่ร้องลักษณะการร้องเกริ่นมีลักษณะดังนี้

1. ทำนองแบบสั้น คือ ทำนองประโยคที่หนึ่งมาเอื้อนก่อนที่จะร้องเนื้อร้อง โดยจะเว้นจังหวะหลัง หรือลากเสียงยาวประมาณ 2 จังหวะ ก่อนที่จะร้องเนื้อร้อง

- ช - ด	- ร - ม	- ม ม ฟ	- ม - ร	- ล - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตารางที่ 3 โฉดทำนองร้องแบบสั้น
ที่มา: ผู้เขียน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2566

2. ทำนองแบบยาว คือ ทำนองเพลงตนโย้งทั้งหมด คือเอื้อนนำมาก่อน 1 เที้ยวก่อนจะร้องเนื้อ ลักษณะ

ของการเอื้อนทำนองแบบยาว ก่อนที่จะร้องเนื้อร้อง

- ช - ด	- ร - ม	- ม ม ฟ	- ม - ร	- ล - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -
- ล - ด	- ร - ม	- - ร ด	- ท - -	ช ล - ท	- ด - ม	- ร - ท	- ล - -

ตารางที่ 4 โฉดทำนองร้องแบบยาว
ที่มา: ผู้เขียน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2566

หลังจากที่ร้องเกริ่นนำมาแล้ว ในการร้องเนื้อร้องเพลงตนโย้ง 1 บท จะใช้ทำนอง 2 เที้ยว นั่นคือ 4 วรรคต่อ 1 ทำนอง จากการศึกษาการร้องพบว่ารูปแบบที่ร้องมีด้วยกัน 4 รูปแบบ แต่ละรูปแบบต่างกันที่จังหวะของการร้อง

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ร้องจะร้องในรูปแบบใดเพื่อให้เนื้อร้องที่ร้องกับทำนองและจังหวะสัมพันธ์กัน โดยรูปแบบการร้องทั้ง 4 รูปแบบมีดังนี้

รูปแบบที่ 1

วรรคที่ 1		วรรคที่ 2					
- ช - ด	- ร - ม	- ม ม ฟ	- ม - ร	- ล - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -
วรรคที่ 3				วรรคที่ 4			
- ล - ด	- ร - ม	- - ร ด	- ท - -	ช ล - ท	- ด - ม	- ร - ท	- ล - -
วรรคที่ 4		วรรคที่ 5		วรรคที่ 6			
- - - -	- - - -	- ช - ด	- ร - ม	- ม ม ฟ	- ม - ร	- ล - ด	- ร - ม
วรรคที่ 6		วรรคที่ 7 (วรรคที่ 4)				วรรคที่ 8	
		- ล - ด	- ร - ม	- - ร ด	- ท - -	ช ล - ท	- ด - ม
วรรคที่ 8							
- ร - ท	- ล - -						

ตารางที่ 5 โฉดการร้อรูปแบบที่ 1
ที่มา: ผู้เขียน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2566

รูปแบบที่ 2

วรรคที่ 1		วรรคที่ 2					
- ช - ด	- ร - ม	- ม ม ฟ	- ม - ร	- ล - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -
วรรคที่ 3				วรรคที่ 4			
- ล - ด	- ร - ม	- - ร ด	- ท - -	ช ล - ท	- ด - ม	- ร - ท	- ล - -
วรรคที่ 4		วรรคที่ 5		วรรคที่ 6			
- - - -	- - - -	- ช - ด	- ร - ม	- ม ม ฟ	- ม - ร	- ล - ด	- ร - ม
วรรคที่ 7 (วรรคที่ 4)				วรรคที่ 8			
- ล - ด	- ร - ม	- - ร ด	- ท - -	ช ล - ท	- ด - ม	- ร - ท	- ล - -

ตารางที่ 6 โฉดการร้อรูปแบบที่ 2
ที่มา: ผู้เขียน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2566

รูปแบบที่ 3

วรรคที่ 1		วรรคที่ 2				วรรคที่ 3	
- ช - ด	- ร - ม	- ม ม พ	- ม - ร	- ล - ด	- ร - ม	- ล - ด	- ร - ม
วรรคที่ 3		วรรคที่ 4					
- - ร ด	- ท - -	ช ล - ท	- ด - ม	- ร - ท	- ล - -	- - - -	- - - -
วรรคที่ 5		วรรคที่ 6					
- ช - ด	- ร - ม	- ม ม พ	- ม - ร	- ล - ด	- ร - ม	- - - -	- - - -
วรรคที่ 7 (วรรคที่ 4)				วรรคที่ 8			
- ล - ด	- ร - ม	- - ร ด	- ท - -	ช ล - ท	- ด - ม	- ร - ท	- ล - -
วรรคที่ 8							
- - - -	- - - -						

ตารางที่ 7 โฉนดการร้องรูปแบบที่ 3
ที่มา: ผู้เขียน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2566

รูปแบบที่ 4

วรรคที่ 1		วรรคที่ 2				วรรคที่ 3	
- ช - ด	- ร - ม	- ม ม พ	- ม - ร	- ล - ด	- ร - ม	- ล - ด	- ร - ม
วรรคที่ 3		วรรคที่ 4					
- - ร ด	- ท - -	ช ล - ท	- ด - ม	- ร - ท	- ล - -	- - - -	- - - -
วรรคที่ 5		วรรคที่ 6				วรรคที่ 7 (วรรคที่ 4)	
- ช - ด	- ร - ม	- ม ม พ	- ม - ร	- ล - ด	- ร - ม	- ล - ด	- ร - ม
วรรคที่ 7 (วรรคที่ 4)		วรรคที่ 8					
- - ร ด	- ท - -	ช ล - ท	- ด - ม	- ร - ท	- ล - -	- - - -	- - - -

ตารางที่ 8 โฉนดการร้องรูปแบบที่ 4
ที่มา: ผู้เขียน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2566

คุณค่าของเพลงพื้นบ้าน การปรับตัวและการอนุรักษ์

การถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านของตำบลป่าตองเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ถ่ายทอดมีความยินดีที่จะถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านให้กับผู้ที่สนใจ เพียงแต่ไม่มีผู้สนใจที่จะมาสืบทอดเพลงพื้นบ้านของตำบลป่าตอง ควรสร้างความตระหนักคุณค่าของเพลงพื้นบ้านให้แก่เยาวชน ผู้คนในท้องถิ่นของตำบลป่าตองเห็นความสำคัญของเพลงพื้นบ้าน สนใจใฝ่รู้ที่จะศึกษามรดกของท้องถิ่น นำไปสู่ความรักความหวงแหนมรดกล้ำค่าควรแก่การอนุรักษ์สืบทอด เกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่เป็นส่วนหนึ่งในการสืบทอดมรดกของท้องถิ่น ดังที่ (บุษกร บิณฑสันต์,

2554, น. 359-361) ผู้ทำการศึกษาการถ่ายทอดความรู้ดนตรีภาคใต้ได้กล่าวว่า การถ่ายทอดความรู้แบบมุขปาฐะทำให้ความสัมพันธ์ของครูกับศิษย์มีความใกล้ชิดเพราะเป็นการเรียนตัวต่อตัว ครูจะใช้วิธีการพำสอน พร้อมกันไปด้วย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองจากการลองผิดลองถูก เมื่อผู้เรียนสามารถจดจำวิธีการแสดงโดยผ่านการฝึกฝนบนเวทีแล้วพัฒนากลายเป็นทักษะสำคัญเมื่อผู้เรียนกลายเป็นศิลปินในอนาคตของสถานศึกษา

นอกจากนี้การนำเพลงพื้นบ้านของตำบลปาดอง มาแสดงเพื่อส่งเสริมการนำไปใช้ในผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้มีรายได้ กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจการท่องเที่ยว กับคนในชุมชนนำไปสู่การรื้อฟื้นเพลงพื้นบ้านของตำบลปาดอง อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรม ในท้องถิ่นควบคู่ไปกับการเจริญเติบโตทางธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นแนวทางหนึ่งในการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านของตำบลปาดองแนวทางหนึ่งเช่นกัน แนวทางการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านของตำบลปาดอง พบว่าแนวทางสำคัญที่จะต้องดำเนินการในการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านของตำบลปาดองคือการสืบทอดเพลงพื้นบ้านของตำบลปาดอง โดยทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับจังหวัด จะต้องตระหนักถึงเรื่องของการอนุรักษ์ที่ไม่ใช่เพื่อการเก็บรักษาไว้เท่านั้น แต่จะต้องให้ดำรงคงอยู่กับตัวคนในท้องถิ่นตำบลปาดองไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงจากความเจริญด้านต่าง ๆ ด้วย

แนวทางในการมองดนตรีกับชุมชน เพลงพื้นบ้านเป็นมรดกร่วมทางวัฒนธรรมชุมชนที่เป็นต้นทุนทางวัฒนธรรม การสร้างเอกลักษณ์ชุมชนจำเป็นต้องพิจารณาที่ความเป็นอัตลักษณ์ของคนในชุมชนอย่างถ่องแท้ อัตลักษณ์นี้อาจเกิดขึ้นได้จากการที่วางฐานของชุมชนอยู่บนมิติความหลากหลายทั้งศาสนา ภาษา ขนบประเพณี ชาติพันธุ์ ความหลากหลายที่จำเป็นต้องเผชิญหน้าอย่างเลี่ยงไม่ได้เป็นส่วนเติมเต็มความเป็นเอกลักษณ์ของปาดอง ถึงแม้ว่าข้อเสนอของบุคคลที่เป็นคลังความรู้เพลงพื้นบ้านจะได้รับการจำกัดอยู่ในรูปแบบการยอมรับเงื่อนไขของศาสนากับการฝ่าฝืนกระทำ หรือการไม่ฝ่าฝืนโดยไม่กระทำ เป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นถึงสถานภาพของความอยู่รอดของเพลงพื้นบ้านปาดองจากบุคคลที่เป็นปัจจัยของเงื่อนไขต้นทุนทางวัฒนธรรม การถ่ายทอดองค์ความรู้จึงมีผู้มีส่วนร่วมดังนี้ 1) ผู้ให้การถ่ายทอด 2) ผู้รับการถ่ายทอด 3) วัฒนธรรมที่จะถ่ายทอด และ 4) สภาพแวดล้อมที่เป็นเงื่อนไข (เรวดี อึ้งโพธิ์, 2562, น. 11) จากข้อเสนอข้อที่ 4 ตามที่เรวดี อึ้งโพธิ์ กล่าวไว้ คือสภาพแวดล้อมที่เป็นเงื่อนไข เมื่อพิจารณาตามบริบทสังคมของตำบลปาดอง มีเงื่อนไขทางสังคมที่ส่งผลต่อการสืบทอดและอนุรักษ์เพลงเปล และเพลงตนโย้ง กล่าวคือการกลายสภาพจากสังคมแบบดั้งเดิมสู่การกลายเป็นเมืองของภูเก็ต และความเป็นพหุศาสนาที่ข้อกำหนดของศาสนาอิสลามที่มุสลิมเคร่งครัดเรื่องการขับร้องเพลงเป็นเสมือนการฝ่าฝืนข้อ

บังคับทางศาสนา จึงทำให้เพลงเปลและเพลงตนโย้งในฐานะเพลงที่มีปฏิบัติการต่อสังคม กล่าวคือเพลงเปลเป็นเพลงกล่อมเด็ก และเพลงตนโย้งเป็นเพลงปฎิพากย์ และเนื่องด้วยสาระแห่งการสืบทอดของเพลงดังกล่าวมีรูปแบบเป็นแบบมุขปาฐะจึงเป็นเรื่องของคนสู่คน ความจำสู่ความจำ

สรุป

การอนุรักษ์เป็นกระบวนการทางสังคมที่กระทำต่อวัฒนธรรมที่มีความเสี่ยงสูงโดยมีสถานภาพใกล้สูญหาย เพลงพื้นบ้านในตำบลปาดอง กรณีเพลงเปลและเพลงตนโย้งเปรียบเสมือนวัตถุทางสังคมเชิงสุนทรียะที่ปรากฏมีขึ้น เป็นสิ่งตกทอดผ่านกาลเวลาและเป็นมรดกของผู้คนท้องถิ่น (อานันท์ กาญจนพันธ์, 2553, น. 103-104) กล่าวถึงวิธีคิดในการศึกษาชีวิตวัฒนธรรม ส่วนหนึ่งต้องคำนึงถึงระบบภูมิปัญญาครอบคลุมถึงวิธีคิดของสังคมโดยเฉพาะการจัดการกับความสัมพันธ์ทางสังคม จะเห็นว่าภาษาเป็นวัฒนธรรมสำคัญ กรณีเพลงตนโย้งมีทั้งภาษาไทยและภาษามลายู เช่น คำว่า บุงหา (Bunga) แปลว่า ดอกไม้ และ บัง หรือ อาบัง (Abang) แปลว่าพี่ชาย ผสมกับคำไทยพื้นถิ่นได้ ทำให้เห็นถึงการผสมผสานทางภาษาในคำร้องของเพลง หรือคำร้องเพลงเปล ที่กล่าวถึงอาชีพ เกษตรกรรม ด้วยคำร้องที่ว่า นา นาพรุ และการสื่อความสถานภาพของสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เช่น ควาย

การร้องเพลงพื้นบ้านจึงเป็นเรื่องที่มีการต่อรองบนพื้นที่นอกเหนือจากพื้นที่ทางกายภาพคือ พื้นที่ของศาสนากับความเป็นพหุศาสนาของภูเก็ต พื้นที่ของความเป็นพหุวัฒนธรรมจึงทำให้เกิดการผสมผสานและแบ่งแยกระหว่างความรู้และความเชื่อดั้งเดิมพื้นถิ่น และหลักการของศาสนาอิสลามในพื้นที่ชายฝั่งแถบอันดามัน โดยเฉพาะบทเกาะยวน้อยเห็นชัดว่ามีอิทธิพลความคิดของแนวคิดการฟื้นฟูอิสลาม (Revivalism) ของท่านอิสมาแอล โรมิ (ชนโซติ ประหยัดทรัพย์ และอับดุลรอญี สือแต, 2565, น. 25) การร้องเพลงพื้นบ้านก็เป็นส่วนหนึ่งในความตระหนักของมุสลิมว่าอาจเป็นการขัดต่อฐานความคิดทางศาสนา หรือเรียกได้ว่าเป็นการฝ่าฝืนข้อบัญญัติทางศาสนา ทว่าเพลงพื้นบ้านก็เป็นทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ยังมีความจำเป็นต่อคนปาดอง ถึงแม้ว่าจะถูกกลบด้วยกระแสของทุนนิยมและการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ในกรณีชาวเลอุรักลาไวย์ จังหวัดสตูล ที่ยังคงสามารถดำรงวิถีของการแสดงและ

ดนตรีจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวัฒนธรรม ด้วยวิธี 2 ทางคือ การแสดงเพื่อชุมชนตามวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิม และการแสดงที่ปรับเปลี่ยนตามความต้องการของนักท่องเที่ยว (เรวดี อิงโพธิ์, 2562, น. 12) ในส่วนของเพลงพื้นบ้าน เพลงแปลและเพลงตบโย้ง จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมที่เป็นเงื่อนไขในการอนุรักษ์คือ ความเป็นสังคมพหุศาสนาที่มีการ

ขยายตัวของศาสนิกชนเพิ่มขึ้นตลอดจนข้อห้ามทางศาสนาที่เป็นการต่อสู้ระหว่างความรู้เรื่องเพลงท้องถิ่นเพลงพื้นบ้านกับการยึดมั่นในข้อกำหนดทางศาสนา และการเผชิญหน้ากับการกลายเป็นเมืองอย่างรวดเร็วของปาดองที่โอบรับเอาความเป็นสังคมพหุชาติพันธุ์และพหุวัฒนธรรม เพื่อตอบสนองธุรกิจการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วน

เอกสารอ้างอิง

- จารุณี คงกุล. (2563). วัฒนธรรมข้ามชาติในจังหวัดภูเก็ต. *วารสารกระแสวัฒนธรรม*, 21(39), 110-121.
- จิราภา วรเสียงสุข. (2556). *ทฤษฎีสังคมวิทยายุคคลาสสิก* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เอ็ม แอนด์ เอ็ม เลเซอร์พริ้นต์.
- ธนโชติ ประหยัดทรัพย์ และอับดุลรอญี สือเต. (2565). ประวัติศาสตร์และภูมิหลังของชุมชนมุสลิมเกาะยาวน้อย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 17(1), 15-28.
- บุษกร บินหงส์สันต์. (2554). *ดนตรีภาคใต้: ศิลปิน การถ่ายทอดความรู้ พิธีกรรมและความเชื่อ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญญา ประหยัดทรัพย์. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). การดูแลมุสลิมในชุมชนมุสลิมพื้นที่ชายฝั่งอันดามันหลังเข้ารับอิสลาม. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 15(2), 86-98.
- ปริญญญา ประหยัดทรัพย์. (2563). การปรับตัวของมุสลิมใหม่ในชุมชนมุสลิมพื้นที่ชายฝั่งอันดามันหลังเข้ารับอิสลาม. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 16(1), 168-183.
- ยุกดี มุกดาวิจิตร. (2548). อ่าน 'วัฒนธรรมชุมชน' (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน.
- เรวดี อิงโพธิ์. (2562). การถ่ายโอนความรู้วัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลในจังหวัดสตูล. *วารสารกระแสวัฒนธรรม*, 20(37), 3-12.
- ลำพอง กลมกุล. (2561). พหุวัฒนธรรมทางศาสนากับแนวทางการอยู่ร่วมกันของจีนและมลายู: กรณีศึกษาประเทศบรูไน. *วารสารโพธิ์วิจัย*, 2(2), 76-90.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2553). ความเป็นมนุษย์กับการพัฒนาการสังคม-วัฒนธรรม. ใน ประเวศ วะสี, ธรรมชาติของสรรพสิ่ง: การเข้าถึงความจริงทั้งหมด. นนทบุรี: สำนักพิมพ์กรีน ปัญญาญาณ.
- ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์, ณัฐนันท์ จิรจิณมิติ และมุกกรวี ฉิมพะเนาว์. (2565). วัฒนธรรมชุมชนกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน. *วารสารมจร กาญจนปริทรรศน์*, 2(2), 127-139.
- สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์. (2532). *วรรณกรรมท้องถิ่นภูเก็ต*. ภูเก็ต: ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต.
- สุนิสา ฉันทรัตน์โยธิน. (2546). *ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน: บ้านมั่งคั่งอยู่ป่วย*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุรวุฒิ ปัดไธสง. (2545). วัฒนธรรมชุมชน: เจือนใจความเข้มแข็งชุมชน/หมู่บ้าน. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 8(1), 11-20.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2549). *ความหลากหลายทางวัฒนธรรม : กระบวนทัศน์และบทบาทในประชาสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานันท์ กาญจนพันธ์. (2553). *ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- อิสระพงษ์ พลธานี และอุมาพร บุญเพชรแก้ว. (2563). ภาพลักษณ์ของวัฒนธรรมภูเก็ตที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวยุโรป. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, 27(1), 274-300.